
Informe sobre la protecció de l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica Agrícola (EUITA) de València (inclou vot particular)

Autor: Css. de Llegat Històric i Artístic
Aprovació: Ple, 22 de febrer 2021

"El mussol de Minerva només emprén el vol al capvespre"
"Línies fonamentals de la filosofia del dret" F. Hegel

I

Antecedents

Sol·licitud dels grups municipals de Ciutadans i Partit Popular.

El Consell Valencià de Cultura rep en 20 de desembre de 2020 escrit remès pel Grup Municipal Popular del Ajuntament de València signat pels regidors Juan Giner Corell i Carlos Mundina Gómez, en nom i representació del citat Grup en el qual després de diverses consideracions i aportant la documentació que creen adequada per a l'objecte del seu escrit, conclouen:

"SOLICITAMOS DEL CONSELL VALENCIÀ DE CULTURA que, teniendo por presentado este escrito con las manifestaciones en él contenidas y los documentos que se acompañan, se sirva admitirlo y, de conformidad con la normativa invocada, proceda a emitir informe sobre la valoración patrimonial de las naves traseras de la antigua Escuela Universitaria de Ingenieros Técnicos Agrícolas (EUITA), y sobre el impacto y la afección de dichas obras de derribo en concordancia con la legislación de protección patrimonial vigente y, en concreto, con las Normas Urbanísticas del Plan General de Ordenación Urbana de Valencia (1988) y con la Ley 4/1998, de 11 de junio, de Patrimonio Cultural Valenciano.

Recolzen la seua petició argumentant el que s'exposa:

Primero - El Plan Especial de Protección constituye el instrumento normativo y urbanístico que permite, tras un estudio detallado de las características de los inmuebles y espacios protegidos, determinar con exactitud el régimen de intervención y protección de éstos. Ante la falta del mismo y expresadas las dudas sobre el interés patrimonial de las naves a derribar, la Generalitat Valenciana debería haber solicitado un estudio sobre los valores históricos y arquitectónicos del inmueble con carácter previo a su demolición parcial, así como haber

consultado a nuestras principales instituciones consultivas autonómicas en materia de patrimonio cultural, entre ellas, el Consell Valencià de Cultura.

Segundo- El artículo 3.70.3 de las Normas Urbanísticas del Plan General de Ordenación Urbana (PGOU) de 1988 dispone que "la protección se extiende a la totalidad de la parcela en que se encuentra situado el edificio, afectando a la totalidad del arbolado y jardinería existente en ella". En el mismo sentido, la correspondiente ficha del Catálogo de Espacios y Bienes Protegidos del Ayuntamiento de Valencia (incluida en la Memoria técnica, pp. 20-23) cuya aprobación queda sujeta al desarrollo del aludido Plan Especial, se adelantaba que "todo el conjunto arquitectónico de la antigua Escuela Universitaria de 3 Ingenieros Técnicos y Agrícolas reviste interés patrimonial, tanto los edificios y sus distintas partes como los espacios que las relacionan y el vallado de la parcela".

Tercero - La propia Memoria técnica de estas obras consideraba las naves a demoler como parte intrínseca del edificio de la antigua Escuela de Agrónomos, contemporáneas en el tiempo y obra del mismo arquitecto. Así, en la página 10 se dice lo siguiente: "Según referencias del Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos y otras publicaciones y autores (CTAV, Juan Blat Pizarro) tenemos que, todo el conjunto arquitectónico fue proyectado entre los años 1960 y 1962, y construidos entre 1963 (según Catastro) y 1967 (según Catálogo Bienes y Espacios Protegidos) sobre terrenos que cedió en su día la Universitat de Valencia y que ocupaban sus pistas deportivas. El arquitecto autor de los trabajos fue Fernando Moreno Barberá (FMB) con la colaboración de Cayetano Borso di Carminatti".

El Consell Valencià de Cultura rep en 20 de desembre de 2020 escrit remès per els regidors Fernando Giner Grima, en condició de portaveu del Grupo Ciudadanos de l'Ajuntament de València, i Narciso Estellés Escorihuela, en el que després de diverses consideracions i aportant la documentació que creuen adequada per al objecte del seu escrit, conclouen:

"SOLICITA A ESTE ORGANISMO, que tenga por presentado este escrito y los documentos a él adjuntos y que, tras la revisión de los hechos en el relatados, se pronuncie respecto al derribo precipitado y de las edificaciones de la Antigua Escuela de Agrónomos, al provocar la desaparición de patrimonio protegido valenciano.

Del mismo modo, que se pronuncie la Dirección General de Cultura sobre si existe un informe técnico que valide tales obras, así como un Plan Especial de la Universidad sobre esas edificaciones, cuya redacción y aprobación ya tendrían que haberse dado.

Que el Consell Valencia de Cultura valore e informe respecto a esta operación de derribo recayente sobre una edificación con protección patrimonial que, recientemente, cumplió 50 años de existencia.

En recolzament de la seua petició argumenten el següent:

"Ponemos en conocimiento del Consell Valencia de Cultura, que la Conselleria de Sanidad de la Generalitat Valenciana inició, el 10 de diciembre, el derribo de una gran parte de las naves de la Antigua Escuela de Ingenieros Agrónomos, sitas en el número

21 de la Avenida Blasco Ibáñez de Valencia, para ampliar el complejo sanitario correspondiente al Hospital Clínico Universitario de Valencia. Todo ello con licencia de derribo concedida por el Ayuntamiento de Valencia en fecha 9 de diciembre de 2012

(DOCUMENTO NUM. UNO).

De ese mismo día es la firma del "Informe sobre autorización para la licencia de demolición, correspondiente al Servicio de Planeamiento de la Delegación de Renovación y Desarrollo Urbano del Ayuntamiento de Valencia, enviado al departamento de Licencias Urbanísticas, también del consistorio valenciano.

La Comisión Municipal de Patrimonio, Órgano mixto con representación de la Conselleria de Cultura, en sesión extraordinaria a la que no asistió, precisamente, el miembro de la administración autonómica se inhibió, también en esa misma fecha, de informar sobre el asunto que nos ocupa. Y ello por considerar que "el contenido de los informes del Servicio de Planeamiento y de la Directora General de Patrimonio, que ponía ciertos reparos, eran suficientes para validar la licencia de derribo solicitada", sin emitir, por tanto, informe técnico alguno.

La comisión no entró a informar a pesar de ser un Bien de Relevancia Local (aprobado en el PGOU de 1988). Algo que figura en su ficha pormenorizada del Catálogo de Bienes y Espacios Protegidos, tanto de 2010 como de 2012, que lo considerada como BRL (DOCUMENTOS NUM. DOS Y TRES). La Dirección General de Cultura en 2014, instó a la Conselleria de Infraestructuras a retirar la protección, debido a que la Universidad de Valencia es quien se debe encargar y redactar el Plan Especial de las Universidades, algo que no había hecho hasta ese momento.

Sobre el informe del Secretario de Urbanismo del Ayuntamiento de Valencia

Las edificaciones que han sufrido el derribo fueron diseñadas por el arquitecto D. Fernando Moreno Barbera, quien lo proyectó en 1960, conjuntamente con la Escuela de Peritos Industriales, entre los años

1964 y 1967 en terrenos cedidos a la Universidad de Valencia y que, entonces, ocupaban sus pistas deportivas.

Esta Antigua Escuela de Agrónomos ya fue objeto de un informe del secretario del Área de Urbanismo del Ayuntamiento de Valencia, a petición de la Dirección General del Sector Público de la Conselleria de Hacienda, con fecha 2 de noviembre de 2017, donde se incluyen las fichas urbanísticas, de fecha 31 de octubre de 2017, en las que se indica, mediante anotaciones, que el edificio goza de un estado de protección (DOCUMENTO NUM. CUATRO).

Y es precisamente en este último documento donde consta que, de acuerdo con el informe de la Directora General de Cultura de fecha 24 de noviembre de 2014 "queda pendiente de su tramitación definitiva las fichas de los edificios universitarios de la Avenida de Blasco Ibáñez y queda supeditada la intervención sobre esos al informe concreto de la Dirección General de Cultura", del mismo modo, se señala que "la ficha propuesta como Bien de Relevancia Local que consta en dicho documento, y que se adjunta igualmente, tiene el carácter de protección cautelar, hasta su aprobación definitiva".

De la compra de los terrenos a la Universidad

La Generalitat Valenciana adquirió, a través de compraventa, los terrenos de la antigua escuela. Operación aprobada por el Consejo de Gobierno de la Universitat Politècnica de Valencia (UPV) en fecha 2 de noviembre de 2017. En el escrito rector de aquel negocio, se incluye una cláusula cuyo tenor literal es "el acuerdo decaerá si no se ejecuta con anterioridad a la disolución de les Corts Valencianes al final de su legislatura". Es decir, que tal acuerdo debía de haberse ejecutado antes de abril del año 2019.

Además, el documento de compraventa obliga expresamente a "respetar los valores arquitectónicos del inmueble", entre otras cuestiones. Un hecho que, en la práctica, no se ha producido. La Generalitat y la UPV acordaron la compraventa del inmueble en 2008, pero todo quedó paralizado en 2012 ya que la Conselleria de Sanidad argumentó carecer de presupuesto para la ampliación. En todo este tiempo no se ha articulado alternativa alguna para ubicar el centro hospitalario fuera del casco urbano, como si se demanda a otras empresas propietarias de equipamientos sanitarios.

Adjuntamos enlace con la información de ese día, donde indica como fuente una nota sobre la reunión de la UPV.

<https://www.abcesiespana/comunidad-valenciana/abci-universidad-politecnica-valencia-vende-antiguo-edificio-agronomos-para-ampliar-hospital-clinico-201711022041> noticia.html "

El President del Consell Valencià de Cultura, Sr. Grisolí, resol remetre a la Comissió de Llegat els citats escrits perquè formule els informes sol·licitats, dels quals deriva o resulta el present.

II

Controvèrsia sobre la demolició de les naus integrants del conjunt edificat format per la ETSIA i la EUITA, presumptament protegides pel PGOU.

Sintèticament exposada, els peticionaris estableixen una controvèrsia o oposició entre, d'una banda, la invocada protecció patrimonial del conjunt format per les ETSIA i la UITA en tot el seu conjunt, tant els edificis i les seues diferents parts com els espais que les relacionen i el clos de la parcel·la, segons "...fitxa del Catàleg d'Espais i Béns Protegits de l'Ajuntament de València (inclosa en la Memòria tècnica, pàg. 20-23)

l'aprovació de la qual queda subjecta al desenvolupament de l'al·ludit Pla Especial".

I per un altre, la demolició duta a terme de part de les naus del costat nord-est de la parcel·la que donen al carrer Menéndez Pelayo, prèvia autorització de la Conselleria de Cultura i informe del Servei de Planejament del Ajuntament de València.

Tractarem de dilucidar si la invocada protecció del conjunt edificat constituït per les dues Escoles, projectades i alçades pels arquitectes Fernando Moreno Barberá i Cayetano Borso de Carminatti entre 1960 i 1967, abasta a totes les seues parts o elements constitutius, d'acord amb les normes de protecció patrimonial del Ajuntament de València. I, consegüentment, si la demolició de les naus citades s'ajustava o violentava tals normes.

Així, el present informa abordarà l'anàlisi d'aquest carreu conceptual que és, essencialment, el fonament de la protecció dels béns, més enllà de qualsevol consideració d'arrel no positiva i racional, com la memòria històrica, entre altres.

III

Sobre el conjunt edificat de les Escoles d'Enginyers Agrònoms (ETSIA) i la de Perits Agrícoles (EUITA)

Per a l'anàlisi del conjunt edificat s'ha recorregut als textos elaborats pels autors referits en la Bibliografia.

Amb algunes oscil·lacions de menor abast, però significatives, els autors daten la redacció del projecte entre 1960 i 1962 i la seua construcció entre 1962 i 1967 a càrrec de l'empresa CLEOP. L'autoria s'atribueix amb claredat a

Moreno Barberà amb la col·laboració de Borso de Carminatti, si bé en l'arxiu del primer, buidat per Blat Pizarro, no figura la EUITA. En el Registre Docomomo tampoc apareix la EUITA.

La imatge inferior mostra l'estat de les obres finalitzades mancant la jardineria dels patis.

S'aprecia clarament la disposició dels dos cossos elevats d'igual altura, un formant L i un altre com a paral·lelepípede exempt, tots dos sobre una plataforma d'una altura en la qual es conjuguen amb habilitat els buits entre els plens i la cara que dona a l'avinguda de Blasco Ibáñez és element essencial en la configuració del conjunt, com s'aprecia en la imatge següent. Després de tot això, un conjunt de quatre naus de desigual longitud seguint l'alineació del carrer Menéndez Pelayo.

Les dues Escoles formen part d'un conjunt d'edificacions universitàries disposades al llarg del tram central del sector històric de l'Avinguda, i sobre la seua adscripció estilística hi ha convergència entre els estudiosos per a situar-les en l'estela miesiana i corbusierana, vistos els seus estilemes, si bé aquesta anàlisi escapa del contingut central de l'informe present.

Resulta inevitable, no obstant això, quan es transita per aquests assumptes, portar a col·lació la immensa, per la seua precisió i rigor, obra de Aloïs Riegl que en el seu "Culte modern als monuments" assenyalava els valors històrics que resideixen en la representació d'un "moment determinat de l'evolució dels camps creatius de la humanitat " al costat dels valors de contemporaneïtat, particularment el valor artístic que "representa la capacitat de satisfer les exigències modernes de l'art".

Aquesta precisa observació troba la seua expressió concreta en l'exposició que segueix.

Pel que respecta a la seua valoració patrimonial cal apel·lar al sistema d'objectivació que el professor Alonso de Armijo, redactor del Pla Especial de Protecció de l'Eixample, va utilitzar en la redacció de l'Informe denominat " Estudi detallat sobre els valors arquitectònics i culturals de l'edifici situat al carrer Hernán Cortés núm. 9, antic Cinema Metropol", sistema que, al nostre judici, reuneix les millors condicions d'objectivitat, mètode, precisió i amplitud doctrinal.

Així exposa:

"El sistema d'objectivació de l'interés es resumeix en la valoració de huit camps. Els quatre primers responen a valors urbanístics; els tres segons s'ocupen dels valors arquitectònics." Els urbanístics: "Caràcter estructural, Caràcter articulador, Pertinença a un conjunt homogeni, Valor ambiental." Els arquitectònics: "Referència Cultural-Arquitectònica, Caràcter de Model de Referència, Adscripció Tipològica" Finalment, afegim el que denominem "Valoració sociocultural. "

Arribat a aquest punt és necessari assenyalar que les obres de referència, el conjunt format per la ETSIA i la EUITA integrat amb les Facultats de Dret i de Filosofia, van poder complir amb caramull amb els requisits abans exposats i

aconseguir la protecció patrimonial que haguera evitat les alteracions que es van produir a partir de 1986 i de les quals es parla a continuació.

No és arriscat aventurar que l'humus cultural proteccionista de la dècada dels seixanta era pràcticament inexistent, estèril, i s'estava a considerable distància de l'aprovació de la primera llei moderna de 1985- més enllà de la de 1933 - que abordara la protecció del patrimoni superant el monumentalisme dels seus precedents.

Però tal anàlisi patrimonial no es va produir i per tant no es va generar la substanciació del seu interès cultural que, és necessari recordar, es fa exclusivament a través de la declaració de les administracions actuant, cosa que no va ocórrer.

Aquest exercici de retrospecció no condueix sinó a la melancolia, tan improductiva en aquests camps.

IV

Alteracions al llarg de la seua vida.

Des de l'any 1967 en què van finalitzar l'obres, el conjunt de referència ha conegut diverses intervencions que en l'una o l'altra mesura l'han alterat.

En primer lloc, una vegada desafectat l'ús com ETSIA per a adaptar-lo al de Facultat de Psicologia i transferida la propietat immoble, es produeix en 1986 la sobreelevació d'un cos en L que mira a Blasco Ibáñez, així com als patis enjardinats de l'interior. D'amplària superior a la dels cossos que surmonten, la intervenció altera notablement tant la traça com el perfil i la composició dels volums originals, com s'aprecia en les imatges següents.

Vista aèria mostrant l'addició en forma de L sobreelevada

Vista del cos sobreelevat donant a l'Avinguda Blasco Ibáñez.
Arquitecte: Miguel Colomina Barberá, 1986

La segona intervenció rellevant va consistir en la construcció d'un cos en O de costats desiguals, destinat a Aulari i que mira al carrer Menéndez Pelayo, prèvia demolició parcial de les naus sobre les quals havia d'assentar-se, en la pràctica totalitat de la longitud de la ETSIA, la qual cosa tindria com a conseqüència l'ocultació de la façana nord-est de la ETSIA, produint-se una greu alteració en l'apreciació del cos alt.

Totes dues circumstàncies queden de manifest en les imatges següents.

Vistes de l'Aulari que dóna a Menéndez Pelayo
Arquitecte: Juan García Carrillo.2009-2010.

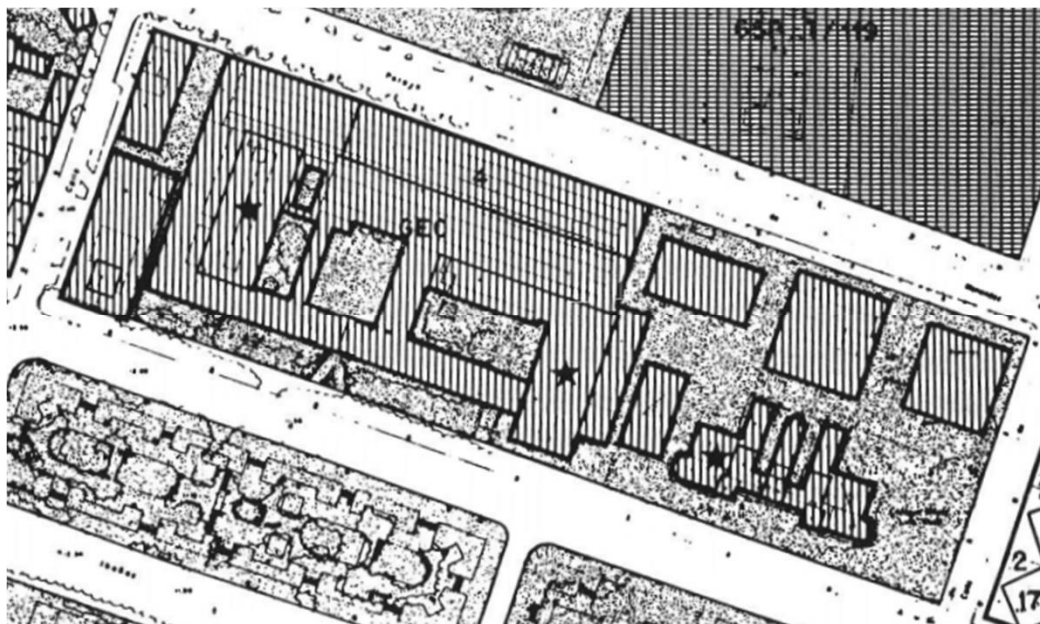
Totes dues modificacions del conjunt ETSIA i EUITA cal suposar que van ser autoritzades per les autoritats competents en els anys de la seua realització, això és, entre 1986 i 2010, sense que hi haguera cap controvèrsia de la naturalesa hui plantejada

V

Sobre la Protecció Patrimonial i Regulació Urbanística del conjunt ETSIA i EUITA.

El Pla General de Ordenacion Urbana aprovat en 1988 qualifica el conjunt de referència com GEC Sistema General Universitari i protegeix els edificis en altura com a Béns de Rellevància Local (BRL) significant-los com a tal mitjançant un asterisc en cadascun d'ells, com igualment ocorre amb el Col·legi Major Luis Vives.

La resta manca de protecció com BRL i s'ha de ressaltar que permet la construcció d'un cos de 4 altures que dóna a Menéndez Pelayo en la quasi totalitat de la longitud de façana del conjunt, la qual cosa evidencia l'absència de protecció de les naus posteriors part de les quals seran demolides en 2010 amb motiu de la construcció de l'Aulari de Psicologia.

PGOU1988

Aquesta descripció del nivell de protecció patrimonial queda confirmada per l'aportació com a Pla d'Informació de la Modificació Puntual del PGOU portada a terme en 2006, en el qual de nou resulten com protegits els cossos alts solament i al seu torn permet la construcció d'un nou de 4 altures al llarg del carrer Menéndez Pelayo, tal com mostra la imatge següent.

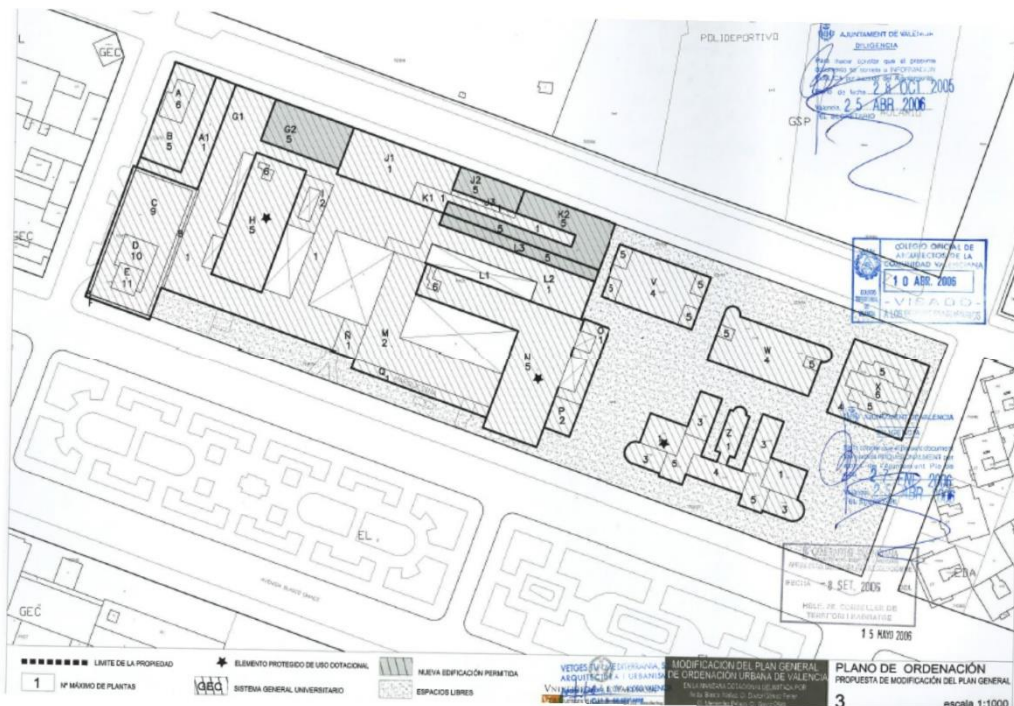

Modificació PGOU 2006 Pla d'Informació

La Modificació del PGOU aprovada en 2006 reitera la protecció dels cossos alts exclusivament mitjançant l'asterisc identificatiu i permet alçar un cos de 5 altures, al costat del cos alt de la EUITA i sobre les naus de Menéndez Pelayo que haurien de ser demolides amb tal fi.

Així, l'aprovació definitiva de la Modificació Puntual del Pla General d'Ordenació Urbana en l'Illa Dotacional de referència, promoguda per la Universitat de València i redactada per Vetges-tu i Mediterrània S.L. arquitectes "...té per objecte la redistribució de volums en la poma, sense canvi d'ús del sòl. Se substitueix el bloc previst en el PGOU de 1988 de 4 plantes que dona al carrer Menéndez Pelayo per dos edificis separats, pròxims als edificis protegits, cadascun d'ells de 5 plantes...S'inclou la possibilitat d'executar semisoterranis, que podran ser il·luminats i ventilats a través de patis situats per davall de la rasant ".

Aquesta modificació del PG és la que va permetre realitzar l'ampliació de Psicologia en la seua part posterior amb façana a l'avinguda Menéndez Pelayo, demolint la part de les naus coincidents amb la Facultat de Psicologia.

Modificació Puntual del PGOU, Pla d'Ordenació Vetges-tu i Mediterrània, arquitectes, 2006

La Revisió Simplificada del PGOU 2015 no va alterar els continguts de la citada Modificació del PGOU de 2006 atès que, com s'exposa a continuació en la resolució aprovatòria de la Direcció General de Cultura:

"...Queden pendents de la seua tramitació definitiva via pla especial, en aquest moment en fase de redacció, les fitxes dels edificis universitaris de l'Av. Blasco Ibáñez, quedant supeditada la seua intervenció sobre els mateixos a l'informe concret de la Direcció General de Cultura. (...) atès que "...la Universitat ha sol·licitat que es paralitze la tramitació de les fitxes de catàleg que els afecten mentre procedeixen a concretar i fer aquests treballs (...) Sobre la base d'això, l'Ajuntament procedeix a acceptar aqueixa sol·licitud i posposar l'aprovació provisional de les fitxes afectades"

Pot veure's quant queda dit en les imatges que segueixen, referides tan sols, per cert, a l'Antiga Escola d'Enginyers Agrònoms

Ordenación Estructural
ANTIGUA ESCUELA DE INGENIEROS AGRÓNOMOS

SITUACIÓN: AVDA. BLASCO IBÁÑEZ 31 DUP
BARRIO: 8- SUR DE UNIVERSITARIA
DISTRITO: 8- EL PLAZO DEL REAL
CÓDIGO: BRIL 04 01
CATEGORÍA: MONUMENTO DE INTERÉS LOCAL

BIEN DE RELEVANCIA LOCAL (BRL)

1. PARCELA:
REF. CATASTRAL VIGENTE: 1.0777C
Parcel·la: 2247
CART. CATASTRAL: 88
REF. IBI: 881-143
REPLANTACIÓ: ARBOLADA
FORMA: Regular
SUPERFÍCIE:

2. EDIFICACIÓN:
NÚMERO DE EDIFICIOS: 1-5
NÚMERO DE PLANTAS: 1-5
OCUPACIÓN: PARCIAL
CONSERVACIÓN: BUENO

DELICENCIA: Para hacer constar que el anterior expediente de declaración de Bien de Relevancia Local (BRL) fue acordado por el Pleno de 31 de mayo de 2013, en virtud del cual se aprobó provisionalmente la declaración de BRL de la parcela de referencia, a la ordenación de Urbanismo de València, en el marco del expediente de tramitación de la Ley de Patrimonio Cultural de la Comunidad Valenciana.

3. CIRCUNSTANCIAS URBANÍSTICAS Y PATRIMONIALES VIGENTES:
PLANEAMIENTO: PGOU IV. BLASCO IBÁÑEZ, DOMINIO PÚBLICO, RELAJADO, 1-1
ORDENANZA GENERAL: 20
CÓDIGO DE BARRIOS: 881-143
CLASIFICACIÓN: 20
PROTECCIÓN ANTERIOR: 2
OTROS: 881-143

1/4

ANTIGUA ESCUELA DE INGENIEROS AGRÓNOMOS

5. REFERENCIAS TÉCNICAS:
AUTOR DEL PROYECTO: F. Moreno Barrios
FECHA DE CONSTRUCCIÓN: 1980
SISTEMA CONSTRUCTIVO: Sistema mixto, entramado metálico y mampostería de ladrillo y mampostería de hormigón.
COMPOSICIÓN: Composición arquitectónica de estilo modernista.
FECHA DE CONSTRUCCIÓN: 28 FEB. 2015

6. VALORES PATRIMONIALES:
Valoración urbanística: Valor urbanístico: Integración en el entorno urbano. Características: Características arquitectónicas y urbanísticas.
Valoración arquitectónica: Características arquitectónicas: Características arquitectónicas y urbanísticas.
Valoración socio-cultural: Importancia histórica.
Valoración patrimonial: Fecha Principal: Fecha Inscrita o lateral: Criterio: Estructura espacial interna.

3/4

Tot això ve corroborat en l'Informe de Circumstàncies urbanístiques que tanca aquest capítol

INFORME DE CIRCUNSTANCIAS URBANÍSTICAS

DATOS CATASTRALES:
Parcel·la: 2247
CART. CATASTRAL: 88
REF. IBI: 881-143
REPLANTACIÓ: ARBOLADA
FORMA: Regular
SUPERFÍCIE:

INFORMACIÓN CARTOGRAFICA:
Mapa de la parcela de referencia en el contexto urbano.

INFORMACIÓN URBANÍSTICA:
PLANEAMIENTO: PGOU IV. BLASCO IBÁÑEZ, DOMINIO PÚBLICO, RELAJADO, 1-1
ORDENANZA GENERAL: 20
CÓDIGO DE BARRIOS: 881-143
CLASIFICACIÓN: 20
PROTECCIÓN ANTERIOR: 2
OTROS: 881-143

INFORME DE CIRCUNSTANCIAS URBANÍSTICAS

DATOS CATASTRALES:
Parcel·la: 2247
CART. CATASTRAL: 88
REF. IBI: 881-143
REPLANTACIÓ: ARBOLADA
FORMA: Regular
SUPERFÍCIE:

INFORMACIÓN CARTOGRAFICA:
Mapa de la parcela de referencia en el contexto urbano.

INFORMACIÓN URBANÍSTICA:
PLANEAMIENTO: PGOU IV. BLASCO IBÁÑEZ, DOMINIO PÚBLICO, RELAJADO, 1-1
ORDENANZA GENERAL: 20
CÓDIGO DE BARRIOS: 881-143
CLASIFICACIÓN: 20
PROTECCIÓN ANTERIOR: 2
OTROS: 881-143

VI

Conclusions

El conjunt format per les Escola Tècnica Superior d'Enginyers Agrònoms i l'Escola Universitària d'Enginyeria Agrícola, projectats per l'arquitecte Fernando Moreno Barberá amb la col·laboració de Cayetano Borso de Carminatti entre 1960 i 1962, i construïts entre 1962 i 1967 per l'empresa CLEOP, ha patit alteracions severes des de la seua finalització, perdent en bona part la seua traça, el joc de volums i masses i els perfils urbans, fonamentalment arran de la instal·lació de la Facultat de Psicologia de la Universitat de València, una vegada traslladades les Escoles Tècniques al Campus de Vera de la Universitat Politècnica de València, que determinà la pèrdua de funcionalitat de les naus de referència.

La protecció patrimonial invocada pels peticionaris només recau expressament, a la vista de la documentació aportada i de la pròpia elaboració, sobre els cossos en altura, segons la Modificació Puntual del Pla General d'Ordenació Urbana de 2006, que a més permetia l'elevació d'un cos de 5 altures en la traça de les naus subsistents després de l'enderrocament de les de la ETSIA, la qual cosa òbviament pressuposa absència de protecció patrimonial i comporta la seua demolició prèvia.

La regulació urbanística continguda en la citada Modificació és l'única en vigor, atès que la posterior Revisió Simplificada del PGOU de 2015, pel que respecta als edificis propietat de la Universitat de València situats en l'Avinguda de Blasco Ibáñez, no va aconseguir ni tan sols més no l'Aprovació Provisional de les fitxes del Catàleg que els contenia, a la vista de la petició de la Universitat de València, acceptada pel Ajuntament de València, i per tant no es van alterar els continguts de la citada Modificació del PGOU 2006

L'assenyalat resol la inicial controvèrsia atès que no ha existit ni en el PGOU 1988 ni en la seua Modificació de 2006, cap nivell de protecció sobre les naus posteriors de totes dues Escoles, sobre les quals es preveia des de 1988 la construcció de cossos d'edificis en altura, per la qual cosa seria un genuí oxímoron urbanístic que estigueren protegides i alhora pogueren ser demolides segons un mateix document de planejament.

El present informe serà remès als peticionaris, a l'Ajuntament de València, a la Direcció General de Cultura i Patrimoni i al protocol habitual.

Bibliografia

Alonso de Armiño, L. " Estudio detallado sobre los valores arquitectónicos y culturales del edificio situado en la calle Hernán Cortés núm. 9, antiguo Cinema Metropol". Ajuntament de València

Blat Pizarro, J. "Fernando Moreno Barberà. Modernidad y arquitectura" Arquithemas. Fundación Caja de Arquitectos, 2006

Domingo J. i Murad M. Ed. "La arquitectura de Fernando Moreno Barberá"
General de Ediciones de Arquitectura, 2018

Iborra F. i Palomares, M. "Escuela de Agrónomos 1962-1967" Registro
DOCOMOMO Ibérico. Fundación Caja de Arquitectes, 2010 Riegl, Alois. "El culto
moderno a los monumentos" La balsa de la medusa, 2017

VOT PARTICULAR del Sr. José María Lozano Velasco, al qual s'adhereixen la
Sra. Petra María Pérez Alonso-Geta, el Sr. Joaquín Santo Mata, la Sra. Ascensión
Figueroa Górriz, el Sr. José Vicente Navarro Raga i la Sra. Inmaculada Vidal
Bernabé.

En relación con los Informes denominados indistintamente "Informe sobre
l'actuació urbanística que afecta l'Escola Universitària d'Enginyeria Tècnica
Agrícola (EUITA) de València" que se presentan hoy a sufragio del plenario de este
CVC, y en cumplimiento de lo previsto en el art. 25.1 de la Ley de creación del CVC
y los correspondientes del Reglamento, se presenta este Voto Particular contrario
a lo acordado mayoritariamente, sobre la base de los siguientes argumentos:

1. Aun desconociendo formalmente las solicitudes a las que responden, entiendo que la cuestión principal es dirimir sobre los valores patrimoniales propios del inmueble objeto de consulta: el resultado construido del proyecto conjunto de los arquitectos Fernando Moreno Barberá y Cayetano Borso di Carminati. Y no son pocos según los expertos y la literatura especializada en la materia.
2. Las llamativas incidencias administrativas no son irrelevantes. i) Manifiesta indecisión de los servicios municipales de Licencias Urbanísticas, Planeamiento y Patrimonio; ii) Hasta tres Informes distintos en cinco días hábiles, y contradictorios entre sí, de la Dirección General de Cultura y Patrimonio, todos carentes del Informe técnico pormenorizado como es habitual; iii) Retraso indebido en la tramitación del Plan Especial que se derivó a la UV en 2014; y iv) Inmediatez de las actuaciones sin las cautelas oportunas, recomendables y habituales.
3. El disgusto generalizado por la actuación entre entidades, académicos, expertos y profesionales representantes del mundo de la cultura arquitectónica y de la defensa del patrimonio cultural valenciano, ha llegado a través de los medios a la opinión pública. i) Inmediata reacción crítica del Colegio Territorial de Arquitectos de Valencia y del Colegio Oficial de Arquitectos de la Comunidad Valenciana; ii) Informe desfavorable de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos; iii) Manifestación pública en prensa del Director de la Escuela de Arquitectura de Valencia y del

Director del Instituto de Conservación del Patrimonio de la UPV; iv) Manifiesto adverso y público de una cuarentena de profesionales de la arquitectura; v) Firme posición contraria a las demoliciones de representantes de DOCOMOMO e ICOMOS; vi) Muy crítica sesión abierta a propuesta de EDILICIA, Asociación para la promoción del Patrimonio, seguida y participada por un buen número de expertos y profesionales, organizada por el COACV; y vii) Numerosos artículos de opinión en la prensa valenciana.

4. Los indicios que, desde el propio Plan General de Valencia de 1988 - vigente en la actualidad con profusión de modificaciones parciales- aconsejaban una protección cautelar del conjunto de las antiguas Facultades de Agrónomos y Agrícolas (y del más amplio, en la Avenida de Blasco Ibáñez, también de la autoría de Moreno Barberá). i) Un asterisco (*) en los denominados planos C (pormenorizados) del PGOU de 1988 indica protección patrimonial, y el art. 3.70.3 de sus Normas Urbanísticas precisa que la protección se extiende a la totalidad de la parcela; ii) Pese a que no se produjera la aprobación definitiva se llegó a redactar la Ficha considerándolo Bien de Relevancia Local (lo que llega a afirmarse en el primer Informe de la DG de Cultura y Patrimonio; iii) La exclusión de Agrícolas en el recientemente conocido PEP (posterior al Informe propuesto hoy por la Comisión Legado, y por ende ajeno a su consideración en él) responde a razones de otra índole, no exentas de alguna interpretación no patrimonial, vinculadas a la propiedad de los inmuebles; iv) No se han respetado condiciones explícitas de protección patrimonial que figuran en la escritura pública de enajenación de la Universitat Politècnica de Valencia a favor de la Conselleria de Sanitat; v) El Proyecto Básico de ampliación del Clínico presentado hace meses en el Ayuntamiento por la Conselleria de Sanitat y redactado por la UTE CLÍNICO CONSULTAS EXTERNAS, naturalmente establece cautelas patrimoniales, que no han sido respetadas en la práctica; y vi) El alcance de la Declaración de Interés General (también posterior a la fecha de este Informe y, en consecuencia, no contemplada en él) no tiene, naturalmente, efectos de retroactividad procesal.

Sobre esta base, hago constar el presente VOTO PARTICULAR, que como tal deberá unirse, como parte indisoluble, a los Informes de referencia, en el caso de que aquellos fueran aprobados por mayoría en esta sesión plenaria.

En Valencia a veintidós de febrero del esperanzador año dos mil veintiuno.

Fdo. José María Lozano Velasco